

WSPÓLNY GŁOS ORGANIZACJI KONSUMENCKICH

luty 2025

Krzysztof Pławecki

Kompetencje organizacji konsumenckich

Organizacje pozarządowe – ogólne informacje

Organizacje pozarządowe są bardzo ważnym elementem demokracji, a stopień ich rozwoju oraz skala działań świadczy o poziomie społeczeństwa obywatelskiego w kraju. Zgodnie z informacjami Głównego Urzędu Statystycznego, w Polsce aktywnie działa ponad 70 000 organizacji pozarządowych, które pełnią różne funkcje. Spośród całego katalogu, wyróżnić można te najważniejsze, związane z działalnością:

- **społeczną i polityczną**

np. poprzez integrację społeczną, kształcenie liderów, działania na rzecz interesów mniejszości;

- **ekonomiczną**

np. poprzez zatrudnianie pracowników, dostarczanie społeczeństwu usług, zmniejszanie wydatków na świadczenia społeczne.

Nie sposób wyobrazić sobie nowoczesnego i demokratycznego państwa bez silnego przedstawicielstwa organizacji społecznych.

Obszary działań

Szczególnym typem organizacji pozarządowych są organizacje konsumenckie, których celem jest działalność misyjna skupiona na aktywności konsumenckiej.

Termin ten jest bardzo pojemny, bowiem zawiera w sobie różne obszary działań z których wyróżnić można:

- prawa konsumenta, czyli przepisy regulujące uprawnienia konsumenckie i obowiązki przedsiębiorców;

WSPÓLNY GŁOS ORGANIZACJI KONSUMENCKICH

Kompetencje organizacji konsumenckich

- zagadnienia związane z finansami oraz gospodarowaniem swoim majątkiem;
- ochronę danych osobowych konsumentów;
- tematykę zrównoważonego rozwoju i ekologii;
- analizę bezpieczeństwa produktów wprowadzonych do obrotu;
- analizę rzetelności reklam i ewentualnego wprowadzania konsumentów w błąd.

Jak widać, potencjalny obszar działalności organizacji konsumenckich jest bardzo szeroki, a konkretne podmioty mogą specjalizować się w wybranych zagadnieniach.

Kompetencje organizacji konsumenckich

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w rozdziale drugim opisuje kompetencje organizacji konsumenckich. Zgodnie z art. 45 tejże ustawy:

Organizacje konsumenckie reprezentują interesy konsumentów wobec organów administracji rządowej i samorządowej i mogą uczestniczyć w realizacji rządowej polityki konsumenckiej, oraz Organy administracji rządowej i samorządowej są obowiązane do zasięgania opinii organizacji konsumenckich w sprawach dotyczących kierunków działania na rzecz ochrony interesów konsumentów.

Bazując jedynie na tym przepisie, po stronie administracji publicznej powstaje obowiązek włączania organizacji konsumenckich do procesu tworzenia i realizowania rządowej i samorządowej polityki konsumenckiej. W konsekwencji, naruszeniem tego przepisu byłoby np. pominięcie głosu tychże organizacji w czasie procesów legislacyjnych związanych z zagadnieniami konsumenckimi. Nazywając to jeszcze inaczej, organizacje konsumenckie mają stanowić łącznik pomiędzy konsumentami a administracją.

Dodatkowo, przepis ten wskazuje, że konsumenckie NGO mają prawo do:

- 1) *wyrażania opinii o projektach aktów prawnych i innych dokumentów dotyczących praw i interesów konsumentów;*
- 2) *opracowywania i upowszechniania konsumenckich programów edukacyjnych;*
- 3) *wykonywania testów produktów i usług oraz publikowania ich wyników;*
- 4) *wydawania czasopism, opracowań badawczych, broszur i ulotek;*
- 5) *prowadzenia nieodpłatnego poradnictwa konsumenckiego oraz udzielania nieodpłatnej pomocy konsumentom w dochodzeniu ich roszczeń, chyba że statut organizacji stanowi, że działalność ta jest wykonywana odpłatnie;*

WSPÓLNY GŁOS ORGANIZACJI KONSUMENCKICH

Kompetencje organizacji konsumenckich

- 6) udziału w pracach normalizacyjnych;
- 7) realizowania zadań państwowych w dziedzinie ochrony konsumentów, zleczanych przez organy administracji rządowej i samorządowej;
- 8) ubiegania się o dotacje ze środków publicznych na realizację zadań;
- 9) wytaczania powództw w postępowaniach grupowych w sprawach o stwierdzenie stosowania praktyk naruszających ogólne interesy konsumentów oraz w sprawach o roszczenia związane z ich stosowaniem, o których mowa w art. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, po uprzednim uzyskaniu wpisu do rejestru.

Powyższy katalog jest otwarty, jednak świadczy o naprawdę szerokich uprawnieniach i wpływie na różnorodne procesy państwa. Warto wskazać, że organizacje konsumenckie mają prawo prowadzić także dodatkową działalność misyjną, z której wydzielić należy w szczególności dwie kluczowe:

- **działalnością strażniczą**, czyli monitorowanie zachowań podmiotów obrotu społeczno gospodarczego, a także interweniowaniem w przypadku wykrycia naruszenia prawa, oraz
- **działalnością rzeczniczą**, czyli reprezentowanie interesu konsumentów oraz organizacji konsumenckich przed administracją publiczną, braniem udziału w procesach legislacyjnych i konsultacjach.

Działalność strażnicza oraz rzecznicza są kluczowe dla skutecznej realizacji kompetencji organizacji konsumenckich oraz ochrony interesów konsumentów.

